

ස්වයං අධ්‍යයන ඉගෙනුම් කට්ටලය

- විෂයය - විද්‍යාව
- ශ්‍රේණිය - 7
- වාරය - දෙවන වාරය
- ඒකකය - පාලීවියේ ස්වභාවය (8 පාඩම)
- ඉගෙනුම් ඵල -
 - පාලීවියේ හරය, ප්‍රාවරණය හා කබොල විස්තර කරයි.
 - පාලීවියේ අභ්‍යන්තර ව්‍යුහය ආදර්ශනය කිරීම සඳහා සරල ක්‍රියාකාරකම් කරයි.
 - පාලීවියේ අභ්‍යන්තර ව්‍යුහය ආදර්ශනය කිරීම සඳහා ආකෘති සාදයි.
 - භූ තැටි වලනය වන බව විස්තර කරයි.
 - භූ තැටි වලනය ආදර්ශනය කිරීම සඳහා සරල ක්‍රියාකාරකම් කරයි.
 - පාලීවි කබොලේ ගතික බව පිළිගනියි.

ක්‍රියාකාරකම 1

(පාලීවියේ අභ්‍යන්තර ස්තරවල ස්වභාවය ආදර්ශනය කිරීමට ආකෘති හඳුන්වයි.)

01) තැම්බූ බිත්තරයක් ගන්න.

එහි හරස්කඩක් රූපයේ ආකාරයට ලබාගන්න.

බිත්තරයේ කොටස් සමඟ පාලීවියේ අභ්‍යන්තර ස්ථර මෙසේ සංසන්දනය කළ හැක.

බිත්තර කහමදය → පාලීවියේ හරය
 බිත්තර සුදුමදය → පාලීවියේ ප්‍රාවරණය
 බිත්තර කටුව → පාලීවියේ කබොල

02) අලිගැටපේර ගෙඩියක් ගන්න.

එහි හරස්කඩක් රූපයේ ආකාරයට ලබාගන්න.

අලිගැටපේර ගෙඩියේ කොටස් සමඟ පාලීවියේ අභ්‍යන්තර ස්ථර මෙසේ සංසන්දනය කළ හැක.

අලිගැටපේර ගෙඩියේ ඇටය → හරය
 අලිගැටපේර ගෙඩියේ මදය → පාලීවියේ ප්‍රාවරණය
 අලිගැටපේර ගෙඩියේ පිටත ආවරණය → පාලීවියේ කබොල

03) වරණ තුනකින් ක්ලේ ගන්න.

- එක් වර්ණයක ක්ලේ යොදාගෙන කුඩා දෙහි ගෙඩියක් තරම් ගෝලයක් සාදන්න.
- එම ගෝලය මැදිවන සේ කලින් ගෝලයේ විශ්කම්භයෙන් බාගයක් පමණ ඝනකමින් යුක්ත ව වෙනත් වර්ණයක ක්ලේ තට්ටුවක් අලවන්න.
- දෙවන ක්ලේ තට්ටුව මත වෙනත් වර්ණයකින් හැකි තරම් තුනී ක්ලේ තට්ටුවක් අලවන්න.
- සාදාගත් ක්ලේ ගෝලය තියුණු පිහියකින් හරි මැදින් දෙකට කපන්න.

ක්ලේ ගෝලය කැපුම හා පාටිවියේ අභ්‍යන්තර ස්තර මේ හා සංසන්දනය කරන්න.

ඇතුළත ගෝලය $\longrightarrow$ පාටිවියේ හරය

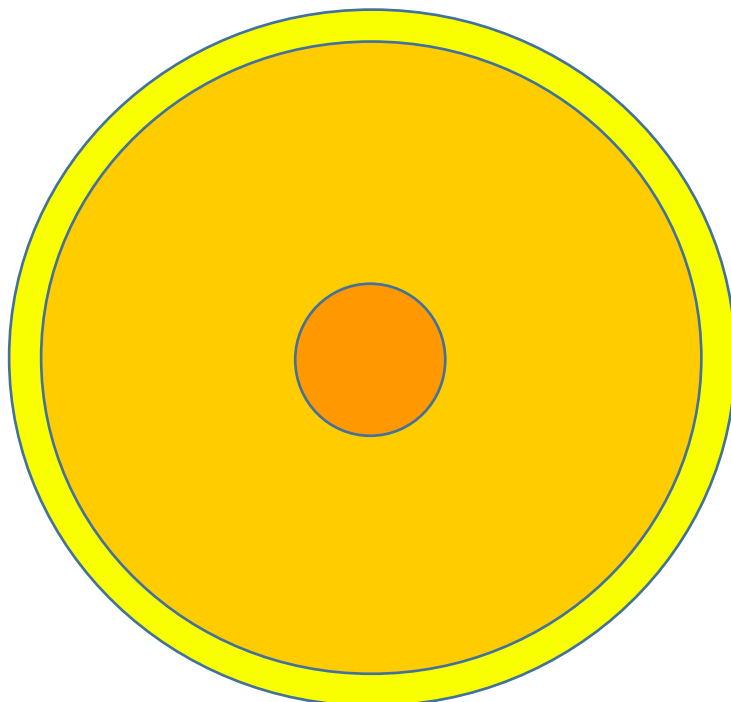
දෙවන ආවරණය $\longrightarrow$ ප්‍රාචරණය

පිටත ආවරණය $\longrightarrow$ පාටිවියේ කබොල

04)

- වර්ණ තුනකින් කාඩ්බෝඩ් කැබලි ගෙන 1cm අරය සහිත වෘත්තයක් කපාගන්න.
- 7 cm අරය සහිත වෘත්තයක් වෙනත් වර්ණයකින් කපා ගන්න.
- 13 cm අරය සහිත වෘත්තයක් තවත් වර්ණයකින් කපා ගන්න.
- ඒවා එක මත එක අලවන්න.

පාටිවියේ අභ්‍යන්තර ස්තර වල ස්වභාවය නිරීක්ෂණය කරන්න.

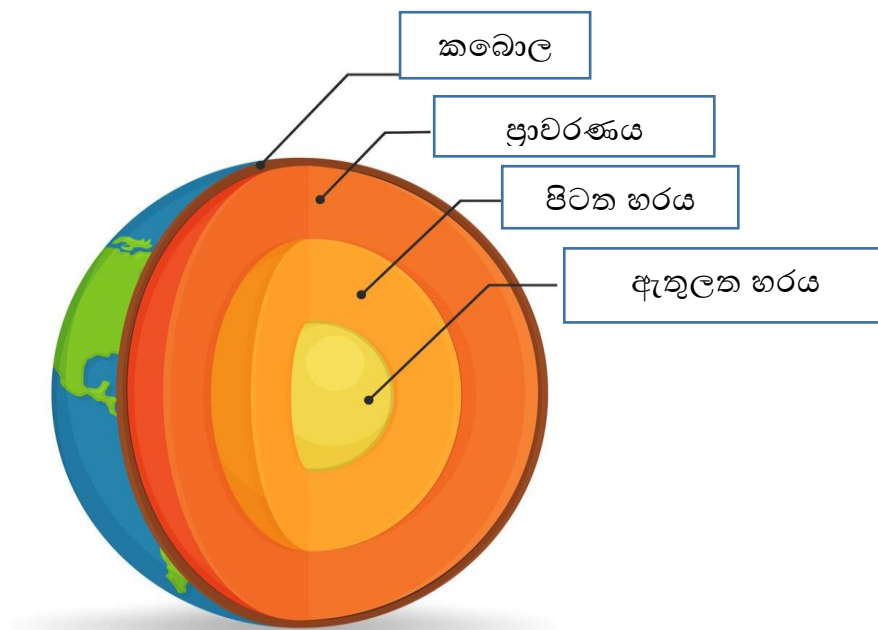

1cm අරය සහිත වෘත්තයක → පෘථිවියේ හරය
 7cm අරය සහිත වෘත්තයක → ප්‍රාවරණය
 13 cm අරය සහිත වෘත්තයක → පෘථිවියේ කබොල

ඔබේ දැනුමට

මෙසේ සකස් කරගත් ආකෘති මගින් පෘථිවියේ අභ්‍යන්තරය හරය, ප්‍රාවරණය හා කබොල ලෙස එකිනෙකට වෙනස් ස්ථර තුනකින් සමන්විත බවත් ඒවායේ සනකම පිළිබඳ ඔබට අවබෝධයක් ලැබෙන්න ඇත.

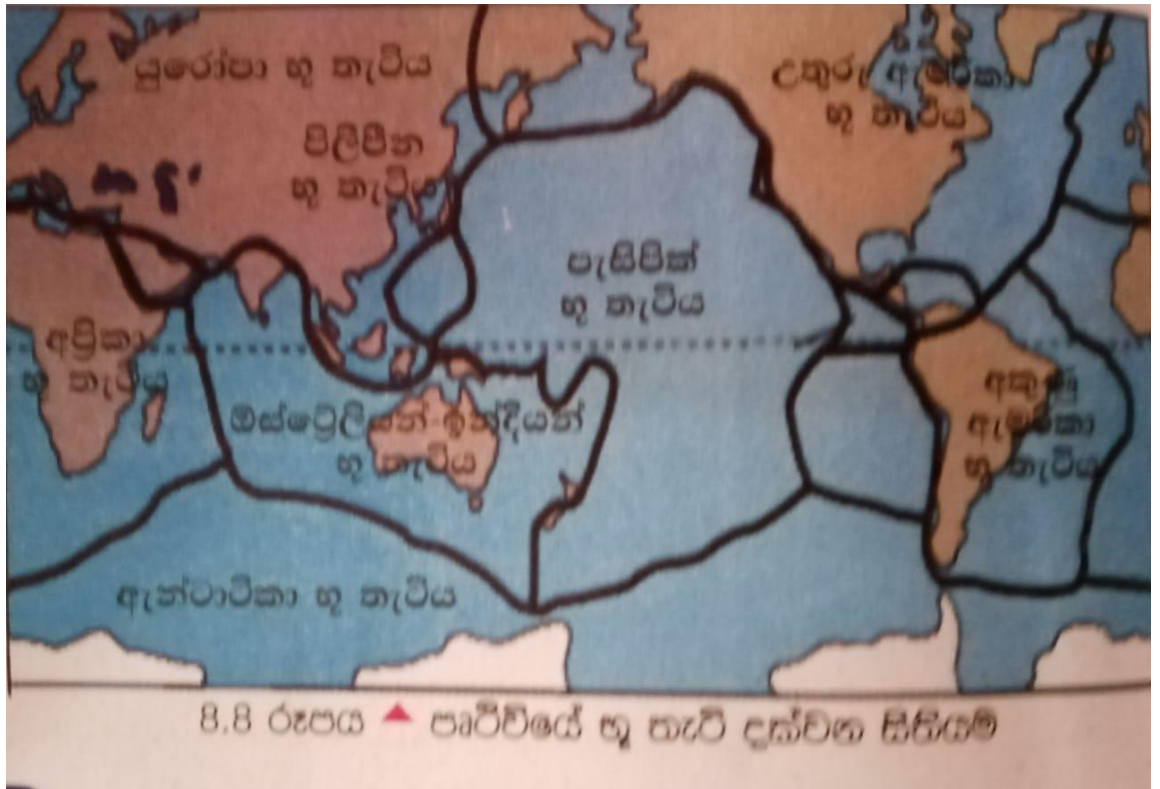
පෘථිවියේ අභ්‍යන්තර ස්තර වල ස්වභාවය

ක්‍රියාකාරකම 2

පෘථිවියේ මතුපිට ස්තරය කබොල නම්වේ.

මෙය එකිනෙකට සාපේක්ෂව චලනය වන භූතැටි මායිම් ගණනාවකින් සමන්විත වේ. මෙම සිතියම හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න. භූ තැටි හඳුනාගන්න.

ක්‍රියාකාරකම 3

භූ තැටි චලනය ආදර්ශනය කිරීම.

01) පිහානක් හෝ නොගැඹුරු බේසමකට වර්ණකළ ජලය ටිකක් ගන්න.

රූපයේ ආකාරයට ස්ටයිරෝමි තහඩුවක් කැබැලි වලට වෙන්කර ජලය මත පා කරන්න.

දැන් ජල බඳුන සෙමින් සොලවන්න.

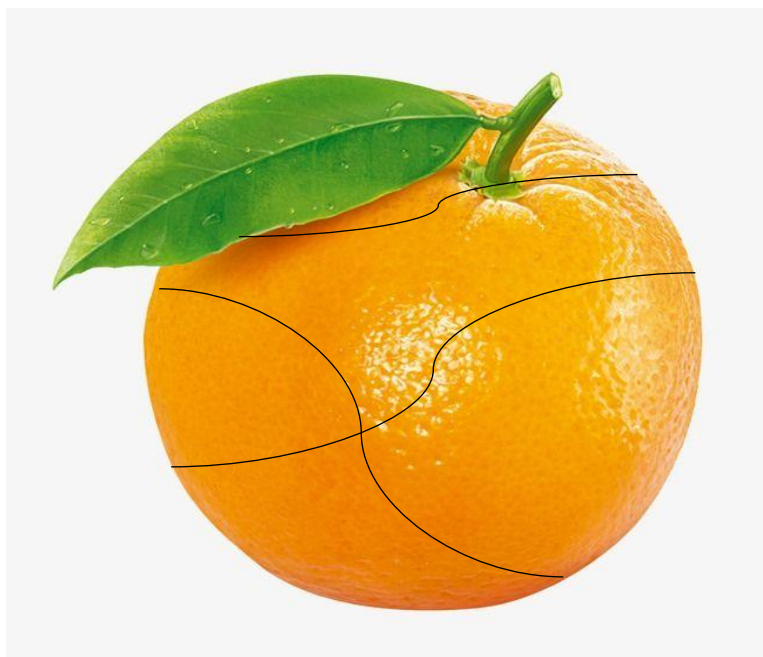

ස්ටයිරෝම් කැබලි වලනය වන ආකාරය නිරීක්ෂණය කරන්න

ඔබේ දැනුමට

ප්‍රාචරණයේ ඉහල කොටසේ ඇති අර්ධ සහ ස්වභාවයේ පවතින මැග්මා මතුපිට, භූ තැටි වලනයවන ආකාරය මෙම ක්‍රියාකාරකමෙන් ආදර්ශනය කර ගත හැක.

- 02) සනකම ලෙල්ලක් සහිත කහ පැහැති දොඩම් ගෙඩියක් ගන්න.
 ලෙල්ල ගෙඩියේ තිබියදීම ලෙල්ල විවිධ හැඩති කොටස්වලට කපන්න.
 දොඩම් ගෙඩිය දෙඅත්ලට මැදි කරගන්න. සෙමින් තද කරන්න.

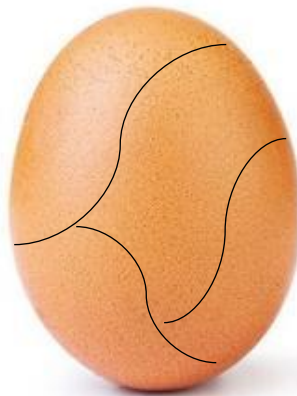

වෙන් වූ කොටස් වලනය වන ආකාරය නිරීක්ෂණය කරන්න. මෙම ක්‍රියාකාරකම මගින්ද භූ තැටි මායිම්වල වලනය ආදර්ශනය කළ හැක.

03) තම්බන ලද බිත්තරයක් ගෙන එය සෙමින් මේසයට තට්ටුකර පිපිරීම ඇති කරන්න.

පිපිරීම් ඇති වූ දාර මාකර් පැනකින් පාට කරන්න.

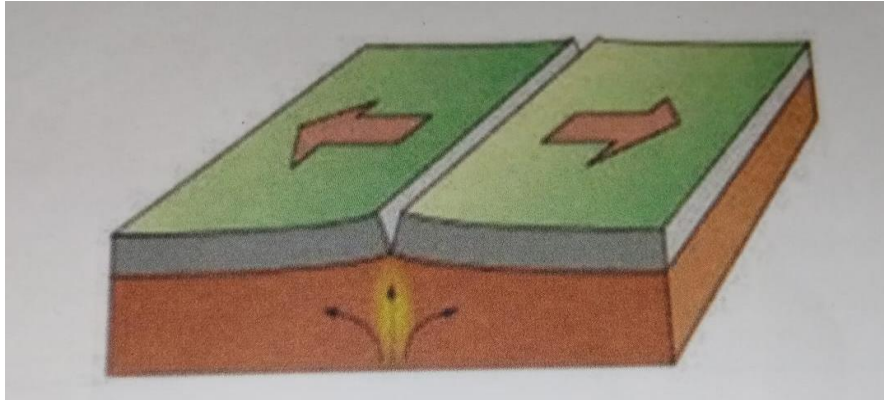
මෙයද දෙඅත්ලට මැදි කරගන්න. සෙමින් තද කරන්න

පිපිරීම් ඇති වූ ස්ථාන වලනය වන ආකාරය නිරීක්ෂණය කරන්න. පෘථිවියේ භූ තැටි මායිම් වලනය වන ආකාරය ගැන අවබෝධයක් ඔබට ලැබෙන්න ඇත.

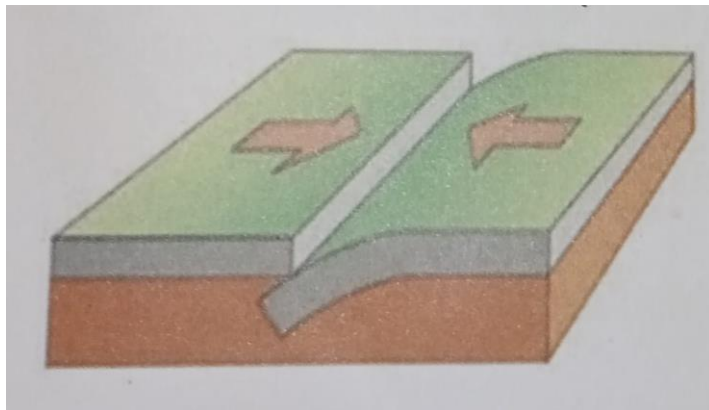
ඔබේ දැනුමට - පෘථිවියේ භූ තැටි මායිම් එකිනෙකට සාපේක්ෂව වලනය වන ආකාර තුනක් පහත ආකාරයට දැක්විය හැකිය.

1. භූ තැටි මායිම් වල අපසරණ වලන

භූ තැටි මායිමේදී තැටි දෙක එකිනෙකට ඇත්වේ. මෙහිදී ගැඹුරු අගාධයක් ඇතිවිය හැකිය.

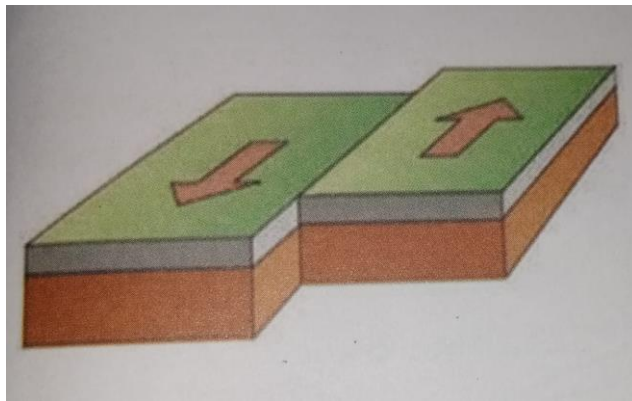
2. භූ තැටි මායිම් වල අභිසරණ වලන

භූ තැටි මායිමේදී භූ තැටි දෙකක් එකිනෙක ගැටීම සිදුවේ. මෙහිදී එක් තැටියක් අනෙක් තැටිය යටට ගමන් කරයි. මෙහිදී එම ප්‍රදේශයේ ගිනිකදු හටගනී.

3. භූ තැටි මායිම් වල තීර්යක් වලන

භූ තැටි මායිමේදී භූ තැටි දෙක එකිනෙකට ස්පර්ශ වෙමින් ප්‍රතිවිරුද්ධ දිශාවට චලනය වේ. මෙම ස්ථානවල භූ කම්පන ඇති විය හැකිය.

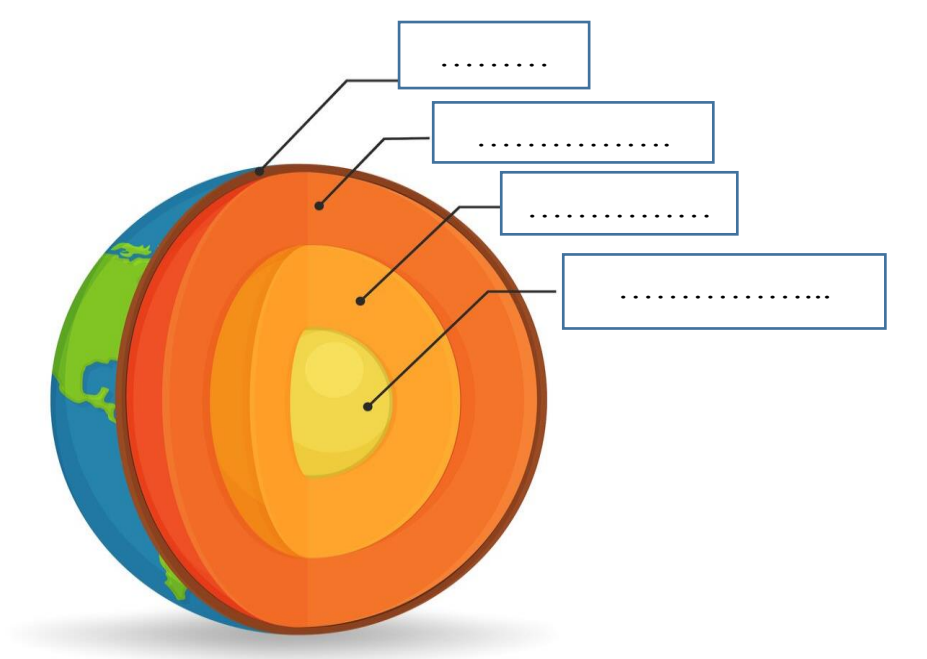
භූ කම්පන වල ප්‍රබලතාවය මැන ගැනීම සඳහා භූ කම්පන මානය යොදාගනී.

භූ කම්පන මානයක්

තක්සේරුව

01) පහත දැක්වෙන්නේ පෘථිවියේ අභ්‍යන්තර ස්තර පෙන්නුන රූප සටහනකි. පෘථිවිගෝලයේ අභ්‍යන්තර ප්‍රධාන ස්ථර නම් කරන්න.

02 පෙළපොත අධ්‍යයනය කරමින් පහත වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

පෘථිවියේ කොටස	සංයුතිය	අඩංගු මූලද්‍රව්‍ය
කබොල		
ප්‍රාවරණය		
හරය		

03)

- i. ක්‍රියාකාරකම 2 අධ්‍යයනය කර පෘථිවියේ දැකිය හැකි භූතැට් 5ක් නම් කරන්න.

.....

.....

ii. ශ්‍රී ලංකාව පිහිටා ඇත්තේ කිනම් භූ තැටියේද?

.....

iii. ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රබල භූ කම්පන බල නොපැමට හේතුව කුමක්ද?

.....

.....

iv. භූ විද්‍යාඥයින් පෘථිවියේ අභ්‍යන්තර ව්‍යුහය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගන්නා ක්‍රම දෙකක් සඳහන් කරන්න.

.....

.....

v. භූ කම්පන වලට නිතරම ලක්වන රටවල් 3ක් ලියන්න.

.....

.....

.....

04)ගැලපෙන පිළිතුරු යා කරන්න.

පෘථිවි කබොලෙහි බහුලම මූලද්‍රව්‍ය

භූ කම්පන මානය

අප ජීවිතය පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය දෑ අපට

ඔක්සිජන්

ලැබෙන්නේ

පෘථිවියේ භූ තැටි බවට පත්ව ඇති ස්ථරය

ද්‍රව වූ අයන්

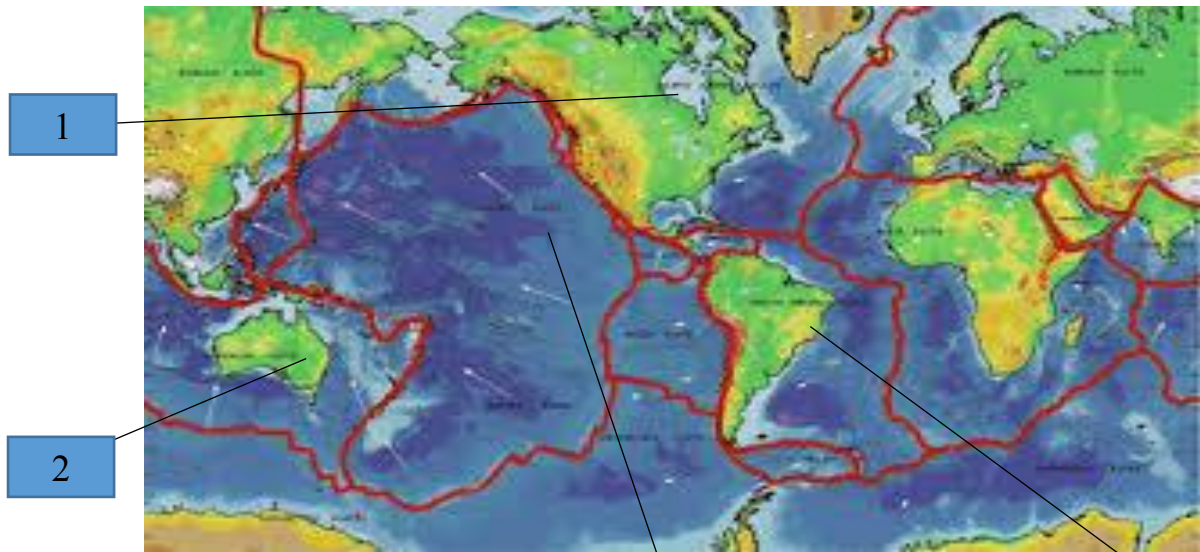
පෘථිවි හරයේ බහුලවම අඩංගු මූලද්‍රව්‍ය

කබොලෙහි

භූ කම්පන තරංග හඳුනා ගැනීමට යොදාගනී

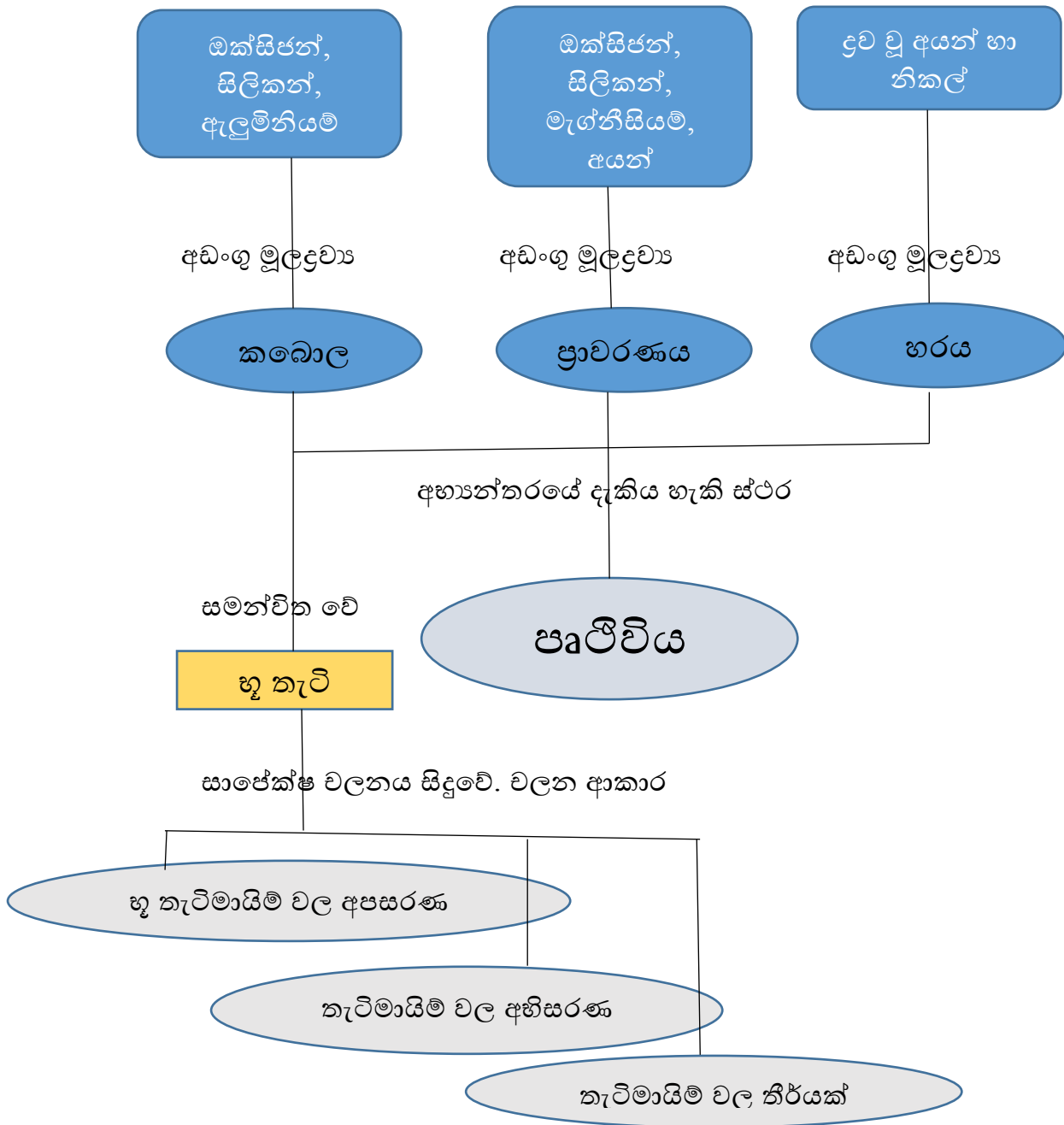
කබොල

05) ක්‍රියාකාරකම 2 හි යොදාගත් භූතැටි දැක්වෙන සිතියම හොඳින් අධ්‍යයනය කර අංක කර ඇති භූ තැටි නම් කරන්න.

- අංක 1 - 3 4
- අංක 2 -
- අංක 3 -
- අංක 4 -

සාරාංශය

By.....

Rasangika Delpavithra

Mr/ Methodist Vidyalaya, Hakmana